

Petra Zikmundová, *Na statku a v chaloupce. Odras rodinných struktur českého venkova druhé poloviny 19. století v ženském románu Vlasty Pittnerové*, České Budějovice 2017, 94 s. včetně příloh.

Posudek oponenta diplomové práce

Diplomová práce Petry Zikmundové se dotýká oblíbeného tématu české agrární historiografie – rodinných strategií spojených s předáváním usedlostí, sňatkem a výměnkem. Nekonvenční a velmi zdařilý byl ovšem výběr pramenné základny a celková koncepce předložené studie. Diplomantka za východisko své práce zvolila dílo jedné z posledních autorek venkovského románu Vlasty Pittnerové, ženy s nesporným pozorovacím talentem, jejíž povídky sice mají diskutabilní literární hodnotu, avšak představují velmi cenný a dosud plně nevytěžený zdroj etnografického materiálu. Jako velmi vhodné hodnotím i zúžení badatelské perspektivy diplomové práce na problematiku předávání usedlostí a výměnku, která tak mohla být sledována detailněji a především nabídla možnost důkladného srovnání se stávající historiografickou produkcí.

Metodologicky práce Petry Zikmundové leží na pomezí literární historie, historické antropologie a dějin každodennosti. Autorka pracuje s širokým spektrem sekundární literatury z různých oborů a dokládá, že má solidní přehled nejen v rámci agrárního dějepisectví, ale i v oblasti beletrie a literárních dějin (doporučit by bylo možné ještě knihy Alice Velkové a Zuzany Pavelkové Čevelové, které se v posledních letech zabývaly problematikou rodinných konfliktů).

Klíčová část diplomové práce se soustředí na uzlové body v životním cyklu venkovské rodiny, přičemž po sumarizaci poznatků moderní historiografie následuje rozbor daného tématu prizmatem díla Vlasty Pittnerové. Příběhy, které spisovatelka předkládala svým čtenářům, Petra Zikmundová srovnává s výsledky moderního bádání o venkovské rodině a dokládá tak faktografickou relevanci studovaných povídek, ačkoli si je vědoma beletristické redakce díla určeného méně náročnému čtenářskému publiku. V této souvislosti je zajímavá i gendrová perspektiva, již Petra Zikmundová načrtla v závěru své diplomové práce a která směřuje k otázce apriorně předpokládané kýchovitosti a brakovosti děl ženských autorek zaměřených na téma rodinného života.

Jedinou závažnější slabinu předloženého textu spatřuji v nedokonalé stylistice – autorka v řadě případů jako by přejímala jazyk studovaného pramene, ačkoli se dokázala vyhnout závažnějším gramatickým nedostatkům. V pořádku je rovněž vědecký aparát a grafická úprava práce.

Diplomová práce Petry Zikmundové jednoznačně dokládá, že problematika držby venkovských usedlostí a rodinného cyklu venkovského obyvatelstva nemusí být studována pouze „tvrdými“ metodami sociálních dějin. Život venkovského obyvatelstva uplynulých staletí značně přesahoval rozměry foliantů matrik a pozemkových knih a krásná literatura představuje jednu z možností, jak překročit stín kvantitativních výzkumů sériových pramenů úřední provenience. Z uvedených důvodů se domnívám, že by Petra Zikmundová měla zvážit publikování části svých výsledků, a předloženou diplomovou práci hodnotím stupněm **výborně**.

V Pelhřimově 10. srpna 2017

PhDr. Markéta Skořepová, Ph.D.